

בחודש האחרון מסתמנת תפנית מהותית בגישת מערכת המשפט הישראלית כלפי מזהמי הסביבה. קשה היה להתחמק מידיעות הנוגעות לקנסות ועונשים שהוטלו על כמה מהתעשיות הגדולות בישראל. שני תקדימים משפטיים התרחשו: קנס של 1.6 מיליון שקלים שהוטל על בתי זיקוק הוא הקנס הגבוה ביותר שהוטל עד כה על עבירה על החוק למניעת מפגעים בגין זיהום אוויר, וקנס של 700 אלף שקלים שהוטל על כרמל כימיקלים הוא הגבוה ביותר בגין זיהום הים ממקורות יבשתיים.

סכומי הקנסות הולכים ונהיים משמעותיים יותר ויותר, ומגמה זו היא חשובה ביותר שכן רבים העסקים בישראל שעדיין מתייחסים אל הטיפול בנושאי איכות סביבה רק במונחי רווח והפסד כלכלי. כלומר, אם ההשלכות הכלכליות של זיהום הן קנס שסכומו נמוך מהסכום שיש להשקיע במערכות לתיקון הנזקים הנגרמים - יעדיפו להמשיך לזהם, לשלם את הקנסות ולא לטפל במקור הבעיה. לכן, ככל שגובה הקנסות עולה, פחות ופחות משתלם לעסקים להמשיך לזהם והם נאלצים למצוא פתרונות טכנולוגיים לטיפול בגורמי הזיהום.

זהו צעד ראשון ומשמעותי בדרך לשינוי אופן קבלת ההחלטות בנושאי איכות סביבה בעסקים. הצעד המתבקש הבא הוא הטלת אחריות אישית על מי שהתרשל בטיפול בזיהום.

גם כאן מסתמנת הסתייגות גוברת של בתי המשפט מעסקאות טיעון בהן המשרד לאיכות הסביבה מוותר על הדרשה להרשעת המנהלים. כשהסתייגות זו תופנם על ידי הגורמים המשפטיים במדינה - יהפוך הסיכון הסביבתי בישראל, כמו בחו"ל, לסיכון ממשי מאוד לדירקטורים ובעלי תפקידים.

חודש טוב!

תוכן הענינים

- 2 סביבה וחברה עמוד 2
- 3 תחבורה ותעופה..... עמוד 3
- 4 מוצרים, מגמות ותהליכים עמוד 4
- 5 גזי חממה, אנרגיה ושינויי אקלים .. עמוד 5
- 6 מחויבות, שקיפות ודיווח עמוד 6
- 7 חקיקה ופסקי דין עמוד 7

ארועים סביבתיים בחודש הקרוב

22/2/06 - כנס הרחקת נוטריינטים בטיפול בשפכים

הפקולטה להנדסה אזרחית וסביבתית, הטכניון

18-25/3/06 - שבוע האהבה לטבע, למים ולסביבה

המשרד לאיכות הסביבה בשיתוף רשות הטבע והגנים ומשרד החינוך

אסיף-אסטרטגיות בע"מ עוסקת ביזמות ופיתוח עסקי המטמיעים מחויבות לסביבה וערכים חברתיים. אנו מתמחים בבניית אסטרטגיה ובתהליכים ייחודיים בהם טרם התגבשה תורה סביבתית-עסקית סדורה: בניהול סביבתי, בבניית שקיפות, דיווח ודיאלוג ציבורי, בבדיקת טכנולוגיות והשקעות ובהכוונת מחקר, פיתוח מוצרים ושירותים ובשיווק "ירוק".

בין לקוחותינו נמנים: אגד, נשר תעשיות מלט ישראלים, רשות שדות התעופה, דן – תחבורה ציבורית, מעבדות שרון, משרד התשתיות הלאומיות, המשרד לאיכות הסביבה ואחרים.

פרטים נוספים באתר אסיף-אסטרטגיות בע"מ: <http://www.assifstrategies.com/>

חדש בצה"ל: מערכת למניעת הזליגה של דלק לקרקע

בימים אלו הסתיים בהצלחה שלב הניסויים והבדיקות במערכת חדשה שתפקידה מניעת זליגת דלקים לקרקע, דבר הגורם לבזבז משאבים, פגיעה בסביבה וזיהום מי התהום. בצה"ל מבטיחים כי הפצת המערכת החדשה בשילוב עם התקדמות משמעותית בהיקף מחזור השמנים בבסיסים יביא להתקדמות משמעותית בשמירה על איכות הסביבה. נושא זיהום הקרקע בשמנים ודלקים מתחנות תדלוק צה"ליות זכה להתייחסות נרחבת בדוח מבקר המדינה האחרון העוסק במערכת הביטחון. בשנים האחרונות ניסו לפתור את בעיית הדליפה באמצעות לוחות גדולים מבטון שריכזו את שאריות הדלק ומנעו מהם להתפזר ולחלחל באדמה, אולם עלויות השימוש במערכת היו מאוד יקרות.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/037/875.html>

קוטלי חרקים ביתיים מכפילים סיכון ללוקמיה בילדים

מחקר שנערך על ידי רופאים צרפתים ופורסם במגזין Occupational and Environmental Medicine, תומך בחששות שהועלו בשנים האחרונות באשר לשימוש בקוטלי חרקים רעילים בסביבות הבית והגינה - כולל תרסיסים לצמחים, שמפו נגד כינים ותכשירים דוחי יתושים- והקשר האפשרי לשיעורים גבוהים יותר של לוקמיה (סרטן הדם) בילדים.

המחקר מראה כי הסיכון לפתח לוקמיה היה כמעט כפול בילדים שאמותיהם ציינו כי השתמשו בקוטלי חרקים בבית בזמן ההריון ולאחר הלידה.

<http://www.timesonline.co.uk/article/0,,13509-1988878,00.html>

רואנדה: שקיות הפלסטיק הוצאו מחוק לחוק

ברואנדה הולכים רחוק בנושא איכות הסביבה: שרת איכות הסביבה הרואנדית אמרה ל-BBC שכל מי שישתמש בשקיות פלסטיק במדינה, עובר על חוק שחוקק לאחרונה במטרה להגן על הטבע ולנקות את הערים. היא אמרה שאנשים חייבים להתחיל להשתמש בשקיות נייר או בסלים מקש במקום בשקיות הפלסטיק.

השרה טוענת שבמדינות המערב יש מפעלי מיחזור ומודעות סביבתית שאינה קיימת ברואנדה, ולכן יש להילחם בכל האמצעים בתופעה המכוערת של שקיות מתנפפות התלויות ומושלכות בכל מקום. וכשהשרה אומרת "להילחם" היא מתכוונת לכל מילה. מנהלי חנויות ברואנדה קיבלו לאחרונה הוראות ברורות שלא לחלק שקיות פלסטיק ללקוחות. חנויות שהתעלמו מההוראה נסגרו ואנשים שנשאו שקיות פלסטיק ברחוב נעצרו.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3202964,00.html>

ישראל במקום ה-62 בעולם בקיימות

ישראל דורגה במקום ה-62 הלא מחמיא ב"דירוג הקיימות הסביבתי" לשנת 2005, קיימות סביבתית היא מושג שפירושו היכולת להגן על הסביבה ולשמר אותה. את הדירוג הכינו חוקרים מהאוניברסיטאות ייל וקולומביה שבארה"ב, והוא הוצג בפורום הכלכלה העולמי בדאבוס. הדירוג משווה 146 מדינות בעולם ב-21 קטגוריות, שנוגעות לעושר המערכות הסביבתיות, מידת המתחים הסביבתיים, מידת ההצלחה בהפחתת פגיעות האוכלוסייה למתחים הסביבתיים, יכולת האוכלוסייה והממסד להגיב לאתגרים סביבתיים ומידת השמירה על איכות הסביבה.

ישראל מדורגת במקום ה-62, מאחורי מדינות כמו גמביה, מלזיה, מולדובה, הונגריה, גרוזיה וטוניסיה.

<http://news.walla.co.il/?w=5/847823>

בסין מצמצמים זיהום מאוטובוסים לקראת אולימפיאדת 2008

הרשויות בסין החלו בניסוי שנועד לצמצם את זיהום האוויר שגורמים האוטובוסים הרבים ברחובות הבירה, בייג'ינג. ב-50 אוטובוסים בעיר תותקן מערכת מיוחדת, שאמורה לצמצם את צריכת הדלק ואת פליטת המזהמים. הטכנולוגיה שתותקן באוטובוסים תאפשר להם לקלוט את האנרגיה שנוצרת כשהרכב עוצר, ולשחרר אותה מאוחר יותר - כשהוא מתניע או מאיץ. המערכת מצמצמת את צריכת הדלק בשיעור של עד 30% ואת פליטת הגזים המזהמים בשיעור של 20-70%. הניסוי יערך בין שנה לשנתיים. אם יצליח, תוטמע הטכנולוגיה בכל צי האוטובוסים של העיר, המונה 18 אלף כלי רכב.

<http://news.walla.co.il/?w=/5/835955>

רכבים היברידיים יזכו בהנחה בביטוח

חברת ביטוח הרכב האמריקאית טרבלרס (Travelers), השלישית בגודלה בתחומה, הודיעה כי החל מחודש פברואר 2006 יזכו לקוחותיה שבבעלותם רכב היברידי בהנחה של 10% מתעריפי הביטוח. "ההשראה למדיניות החדשה הגיעה בזמן שעמדתי בתור בתחנת הדלק", מספר גרג טוקסידווסקי, בכיר בטרבלרס האחראי ליוזמה החדשה, "מסתבר כי בעלי רכב היברידי נוטים להשתמש ברכבם בעיקר בנהיגה עירונית ולהקפיד על הגבלת המהירות, דבר שהופך אותם לקהל עם סיכון נמוך למעורבות בתאונה". לדברי טוקסידווסקי הערכות מומחים צופות כי הטבות במחירי הביטוח, מיסוי מוזל, חיסכון בדלק וריבוי הדגמים ההיברידיים הצפויים להיכנס לשוק בקרוב, יביאו לכך שרכבי ההיברידי יהוו כ-15% משוק הרכב עד סוף העשור, ובחברת טרבלרס רוצים לזכות בכל אחד ואחד מהם.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/031/010.html>

ובסולט לייק סיטי ניתנות לרכבים ירוקים הנחות בחנייה-

<http://msnbc.msn.com/id/10876843/>

פג'ו תשיק רכבי דיזל היברידיים

פג'ו הודיעה כי תציג רכבי היברידיים של פג'ו 307 וסיטראן C4 עם מערכת דיזל היברידי. מערכת היברידי כוללת גם מנוע דיזל וגם מנוע חשמלי המופעל ממצבר. ההודעה השתלבה עם קריאה על ידי נשיא צרפת, ז'אק שיראק לפתח רכבים כאלו תוך 10 שנים. פיתוח של רכבי דיזל היברידיים עשוי לאפשר לצרפת לצמצם את תלותה בנפט שמחירו עולה וכן לעמוד ביעדים לצמצום פליטות גזי חממה. בצרפת מרבית הרכבים החדשים מונעים בדיזל, לכן פיתוח של רכב דיזל היברידי עשוי להיות התחליף הראוי לרכבי הדיזל הפופולריים.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/34349/story.htm>

הירוקים נגד ב.מ.וו

בחודש שעבר נזעקו אנשי מפלגת "הירוקים" כנגד יבואני ב.מ.וו. שערכו נסיעת מבחן לרכב 4X4 בשטח המוגדר כגן לאומי מאושר באזור רכס הכורכר באזור הרצליה-ארסוף. בנסיעה השתתפו מוזמנים ולקוחות של החברה, ולטענת "הירוקים" עברו הנהגים על החוק והובילו את הרכבים באזורים שאסורים לנסיעה בשל פגיעה בטבע. רשות הטבע והגנים פתחה בעקבות התלונה בחקירה, ואחרי שאספה עדויות ושוחחה עם אנשי החברה, החליטה לגנוז את תיק החקירה. נציג מפלגת הירוקים אמר כי זו שערורייה, ופנה בבקשה לעזרה למפלגת הירוקים בגרמניה, במטרה שיפנו אל ב.מ.וו. העולמית.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3200504,00.html>

מוצרים, מגמות ותהליכים

פי הערכות שמאים דירה שבקרבתה מוקמת אנטנה סובלת מירידת ערך של כ-30% במוצע. על פי תוכניות הפריסה העתידית של אלפי אנטנות ברור כי היקף התביעות לפיצויים עלול להגיע למיליארדי שקלים.

עד לאחרונה הוטלה האחריות למתן פיצויים על הרשויות המקומיות, דבר שגרר זעם רב במרכז לשלטון מקומי שטען כי מכיוון שאינו שותף לרווחי חברות הסלולר אין שום הצדקה שהוא ישא בעול הכלכלי של נזקי פעילותם.

חוק הקרינה הבלתי מייננת, אשר נכנס לתוקפו השבוע, שינה את המצב וקבע כי כתנאי להקמת מיתקן שידור סלולרי, יאלצו חברות הסלולר להפקיד בידי הרשויות כתב שיפוי שיגן עליהן מפני תביעות פיצויים.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/028/890.html>

טימברלנד תייצר אריזות "ירוקות"

חברת טימברלנד הודיעה כי תשתמש בקרטון העשוי 100% סיבים ממוחזרים ודיו על בסיס סויה לקופסאות הנעליים שהיא מייצרת.

התוויות החדשה של מוצרי החברה תספק פרטים באשר להשפעות הסביבתיות והקהילתיות של החברה, כמו גם על המפעל שייצר את המוצר.

הודעה זו יצאה מטימברלנד בזמן שדיון סוער מתנהל ברחבי אירופה בנוגע לחברות המייצרות נעליים בסין וויאטנאם ופגיעתם בתעשיית הנעליים המקומית. באיחוד האירופי שוקלים להטיל מיסים מיוחדים על חברות, כמו טימברלנד, אשר מייצרות את הנעליים בארצות אלו, במטרה לגרום להן להעביר את מפעליהן חזרה לאירופה.

<http://www.planetark.org/dailynewsstory.cfm/newsid/34714/story.htm>

פרויקט ניסיוני בסיאטל: דוור ציבורי ייחודי לסביבה

בסיאטל החל בינואר שלב האכלוס של " Denny Park Apartments", קומפלקס מגורים קהילתי למעוטי יכולת שתוכנן ונבנה על-פי מפרט טכני ירוק למהדרין. הפרויקט הניסיוני, שהקמתו עלתה 10.7 מיליון דולר, הוא הראשון לקבל מימון מתוכנית "Green Communities".

הקומפלקס החדש, המתנשא לגובה שש קומות וגודלו כחצי בלוק, כולל 50 יחידות דוור וממוקם בסמוך לפארק השכונתי. קומת הקרקע שלו מיועדת למסחר, פעילות קהילתית וחברתית ומפגשים בין הדיירים. בחמש הקומות הנוספות סדורות דירות בגודל סטודיו עד ארבעה חדרים. כולן יושכרו במחירים מוזלים לתושבים שהוכרו כבעלי הכנסה נמוכה, בחלקן יתגוררו אנשים מוגבלים או הומלסים בדימוס. אה, כן, ויש גם חניון תת קרקעי.

אבל כאמור, הבניין גם מסביר פנים לסביבה. כך למשל הוא נבנה מחומרים עמידים ש-85 אחוז מהם לפחות ברי מיחזור; אחוז הרעלים בצבעים ששימשו לצביעת הקירות נמוך; הוא נבנה כך שתחדור לדירות תאורה טבעית רבה ככל האפשר ונעשה בו שימוש באמצעי תאורה חסכוניים; גגו עשוי מתכת כדי שמי הגשם שהוא מגיר בחורף יהיו נקיים; הותקנה בו מערכת הסקה וחימום מים מרכזית המקמצת בצריכת אנרגיה; חדרי האמבטיה מאווררים תמידית כדי לשלוט על רמת הלחות; ולרשות הדיירים עומד מתקן לניתוב מי סופות להשקיית גני הירקות שהם מתבקשים לגדל בטראסות שתוכננו לשם כך.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3200118,00.html>

ובישראל, באתר הפסולת חירייה יחלו בקרוב למחזר פסולת בניין, שתשמש לבניית בתים וסלילת כבישים ותחסוך חומרי גלם המגיעים ממחצבות-

<http://news.walla.co.il/?w=5/839187>

חברות הסלולר יפצו על ירידת ערך ה"נדל"ן

המועצה הארצית לתכנון ובנייה החליטה בתחילת חודש ינואר כי חברות הסלולר יעניקו לרשויות המקומיות התחייבות לפיצוי של 100% מהיקף התביעות שיוגשו בעתיד הנוגעות לירידת ערך של נכסים הסמוכים לאנטנות סלולריות. ההתחייבות תהווה תנאי להקמת מתקני שידור סלולריים חדשים. ההחלטה תיכנס לתוקף מיידית.

שאלת מתן פיצויים לבעלי נכסים שערכם ירד עקב הקמת אתר שידור סלולרי בקרבתם היוותה את סלע המחלוקת העיקרי במאבק בנושא הקרינה. על

גזי חממה, אנרגיה ושינויי אקלים

בייג'ין: "משטרת האנרגיה" משוטטת בקניונים

בייג'ין מקימה כח של 20 פקחים שיהוו "משטרת אנרגיה" ותפקידם יהיה לאתר שימוש יתר בתאורה ובאמצעי חימום, או כל בזבז אנרגיה אחר במרכזי קניות ובבנייני משרדים. 20 פקחים אלו יהוו את קו החזית בקמפיין של עיר הבירה לצמצום השימוש באנרגיה, תוך ניסיון לשפר את היעילות האנרגטית בכלל סין, בכדי שיוכלו לצמצם זיהום אוויר ואת התלות בנפט מיובא בזמן זה של צמיחה כלכלית. "משטרת האנרגיה" תהיה מורשה לקנוס בעלי בניינים שהשתמשו באנרגיה רבה מידי, וכך בעצם יינתן משנה תוקף להוראות הקיימות כבר בעיר לשיפור יעילות אנרגטית, שעד היום לא נאכפו.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/34564/story.htm>

קליפורניה משקיעה באנרגיה סולרית

הוועדה לשירותי ציבור בקליפורניה אישרה תוכנית של 2.9 מיליארד דולר במטרה להפוך את קליפורניה לאחת מיצרניות האנרגיה הסולרית הגדולות בעולם. "היוזמה הסולארית של קליפורניה", אשר מגובה על-ידי המושל ארנולד שוורצנגר, שמה לה למטרה להוסיף 3,000 מגהווט של אנרגיה סולארית ב-11 שנים תוך התקנת מיליון מערכות אנרגיה סולרית על גגות בתים, עסקים, חוות, בתי-ספר ומוסדות ציבור.

כמות החשמל תהיה שוות ערך לכשש תחנות כח קונבנציונאליות.

<http://www.enn.com/today.html?id=9659>

בוש לאמריקאים: ארה"ב תצמצם את תלותה בנפט מהמזרח התיכון

נאום הנשיא בוש לאומה האמריקאית מסוף ינואר גרם לרבים למצמץ ולתהות האם הגיעו ימות המשיח. "עלינו להפסיק את ההתמכרות האמריקאית לנפט שמקורו במזרח התיכון", אמר הנשיא וגרם ללסתותיהם של הצופים להיפער בתדהמה.

הנאום אומנם לא עבר ללא ביקורת, בעיקר על כך שמדובר בהינתקות מנפט שמקורו בלבנט, לאו דווקא מנפט בכלל, אולם בהתחשב בכך שמדובר בנשיא רפובליקני, טקסני, שסירב לחתום על אמנת קיוטו ומקיים קשרים ענפים עם תעשיית הנפט (שלא לדבר על טענות על סתימת פיות למדעני התחממות גלובלית ותיאוריות לפיהן המלחמה בעירק פרצה על מנת להשתלט על מקורות הזהב השחור) אין פלא שהדברים התקבלו בשמחה רבה בקרב פעילים ירוקים הרואים בנאום שינוי תפיסה, אולי ראשוני, אבל בעל השלכות חיוביות ומהותיות. השבוע הוציא הבית הלבן מסמך המפרט את הצעדים שבכוונת ממשל בוש לנקוט על מנת לסיים את ההתמכרות המדוברת. "עלינו לשנות את הדרך שבה אנו מספקים אנרגיה לבתי מגורים ומשרדים", נכתב במסמך, "ובנוסף לשנות את הדרך בה פועלת מערכת התחבורה שלנו". באופן אופרטיבי מציין הבית הלבן שורה של צעדים להשגת השינוי המתבקש. הגדלה של 22 אחוזים בתקציב המחקר והפיתוח של טכנולוגיות להפקת אנרגיה נקייה ביניהן "פחם נקי", מערכות חשמל סולרי וטורבינות רוח וכן מחקר לשיפור הבטיחות הסביבתית של השימוש באנרגיה גרעינית.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/043/766.html>

הבנק העולמי מעלה את השקעותיו באנרגיה מתחדשת ב-120%

הדו"ח השנתי של הבנק העולמי לגבי אנרגיה מתחדשת ויעילות אנרגטית מראה כי התמיכה הכלכלית של הבנק בתחומים אלו עלתה ל-748 מיליון דולר בשנת הכספים 2005 (יולי 2004-יוני 2005), בהשוואה ל-339 מיליון דולר בשנת הכספים הקודמת. סך הכל ההתחייבויות מאז 1990 הן כעת מעל 9 מיליארדים. הדו"ח מראה את ההתקדמות שעשה הבנק העולמי בשנה שלאחר התחייבותו להעלות את תמיכתו באנרגיה מתחדשת ויעילות אנרגטית ב-20% כל שנה בין השנים 2005-2009.

http://www.export.gov.il/Eng/_Articles/Article.asp?CategoryId=640&ArticleID=2862

תחויבות, שקיפות ודיווח

שאלה של אמון

עליו להצטרף אליהם, תוך שהם משקים אותו אלכוהול, על-אף שקמסן היה חולה צהבת ושתיית אלכוהול נאסרה עליו. לאחר מפגש זה הגיע קמסן לבית-חולים, שם נפטר אחרי יומיים. בית המשפט הורה למשטרה לחקור את קוקה-קולה במקרה.

<http://www.corpwatch.org/article.php?id=13203>

ג'נרל אלקטריק לוקחת אחריות על זיהום נהר האדסון

כמה עולה לנקות את מי נהר האדסון בניו-יורק שזיהמה ג'נרל אלקטריק (GE)? זו שאלה שמאוד העסיקה את בעלי המניות של GE, אך בחברה סירבו לבקשתם "לחשוף את עלויות הניקוי המאוחר של אתרים רעילים". בחברה טענו כי חשיפת המידע לא תהיה פרודוקטיבית, שכן לא תעזור למצב ההאדסון, ולכן אין בכך כל טעם. אך כעת GE שינתה את עמדתה ובינואר חשפה את כל הוצאותיה משנת 1990 ועד 2005 הקשורות ב-PBC, אשר ידוע כגורם סרטן והוא החומר איתו זיהמה החברה את המים. ב-GE אומרים כי הם חשפו כעת את הנתונים מכיוון שהם רוצים לשים זאת מאחוריהם ולהתפנות לתהליך הניקוי עצמו. הדו"ח של החברה מראה כי הוצאותיה בפרשה זו עמדו על 510 מיליון דולר לצורך למידת האתרים המזוהמים ולשיקום בהאדסון ובשני אתרים מזוהמים נוספים. בארגון סביבתי שעקב אחרי המקרה טוענים, לעומת זאת, כי מרבית הכסף שהוצא עד היום הוקדש ל"טקטיקות עיכוב" כמו יצירת לובי ויחסי ציבור, "תמרונים" משפטיים ויחסים עם הממשל.

<http://www.socialfunds.com/news/article.cgi/article1903.html>

האם הרצון לדעת האם הים נקי או מזוהם הוא אופנה חולפת? האם הדרישה לאוויר נקי לנשימה היא רק סוג חדש של שיח "פוליטקלי קורקט"? ואולי מדובר באמת במודעות אמיתית ועמוקה שתשנה את צורת ניהול עסקים, וההתנהלות הפוליטית?

האזרח הקטן כבר אינו רואה בעסקים כלכליים כגופים חיוביים בלבד המספקים הן מקומות עבודה והן שירותים להם הוא זקוק. הראיה כיום רחבה הרבה יותר, והאמון במסרים של "יהיה בסדר" קטן והולך. השכן, העובד, המשקיע, הצרכן ומוסדות השלטון מודעים כיום להיבטים החברתיים שבניהול עסק כגון מספר שעות העבודה והמנוחה של העובדים, שוויון מעמדי לגברים ונשים, קבלת עובדים בעלי מוגבלויות ועוד. במקביל קיימת יותר ויותר מודעות להיבטים הסביבתיים של הפעילות הכלכלית למשל פליטות מזהמים לאוויר, למים ולקרקע, ולהשפעות הבריאותיות-והסיכונים הפיננסים הכרוכים בהם. על מנת לענות על העניין הציבורי, ועל דרישותיהם של שותפים כלכליים ומוסדות השלטון, התפתח בעשורים האחרונים נושא הדיווח הסביבתי. עוד על הנושא בכתבתה של ארבל הררי מאסיף-אסטרטגיות שפורסמה לאחרונה באתר NRG.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/039/367.html>

הודו: המשטרה חוקרת את קוקה-קולה בנוגע למותו של פעיל ציבור

חברת המשקאות הקלים קוקה-קולה בהודו היא מושא חקירת משטרה במקרה של מות מנהיג בקהילה. ו.קמסן, שהתנגד באופן פומבי לתכנון להקים מפעל בקוקים בכפר בו הוא היה יו"ר המועצה המקומית.

המפעל המתוכנן אמור לשאוב 500,000 ליטר מים מנהר הנמצא במחוז בו התגורר קמסן, ותושבי ומנהיגי המחוז חששו כי שאיבה זו תפגע בחקלאות באזור, שגם כך כבר סובלת ממחסור במים.

באוגוסט שנה שעברה כינס קמסן ישיבת מועצה שהעבירה החלטה נגד המפעל המוצע, בנימוק שהמפעל יגרום סיכונים סביבתיים ובריאותיים מלבד למחסור במי שתייה. אך עוד באותו ערב פרסם קמסן מאמר בעיתון הודי, ובמאמר תמך בהקמת המפעל. כשנשאל לסיבה לשינוי דעתו השיב כי הוא נתון תחת לחצים ציבוריים ואחרים כבדים.

בהמשך אותו שבוע, לפי מידע שמסרה אשתו, עובדים בחברת קוקה-קולה יצרו עימו קשר וכפו

קנס של 1.6 מיליון שקל לבתי זיקוק

בית משפט השלום בחיפה הטיל קנס של 1.6 מיליון שקל על חברת בתי זיקוק, בגלל שני מפגעי זיהום אוויר שנגרמו בספטמבר ובאוקטובר 2003. זה הקנס הגבוה ביותר שהוטל עד כה על עבירה על החוק למניעת מפגעים בגין זיהום אוויר. זה גם הקנס המרבי שהמחוקק מאפשר. הקנס ניתן לאחר שבספטמבר ובאוקטובר 2003 לא פעלו "הלפידים", המתקנים שמוודאים שעודפי הדלק יישרפו. עובדה זו גרמה לכך שאזור המפרץ כוסה בעשן שחור סמיך ותושבים נקראו להישאר בבתייהם.

על מנכ"ל בתי הזיקוק ישר בן-מרדכי יקדיש במסגרת הסדר הטיעון 150 שעות עבודה לתועלת הציבור.

באירגונים הירוקים עורר פסק הדין תגובות חיוביות, אך ב"אדם טבע ודין" ביקשו גם למצות את הדין עם בעלי המפעלים המזהמים: "העמותה עומדת על כך שגם בעלי המפעלים ישאו באחריות אישית ויוענשו בגין הנזקים שהם גורמים לפגיעה בבריאות הציבור. יש להטיל גם עליהם קנס כספי ואף עונשי מאסר".

<http://news.walla.co.il/?w=5/840859>

700 אלף שקל קנס לכרמל כימיקלים על זיהום ים

בעקבות תביעת המשרד לאיכות הסביבה גזר שופט בית המשפט השלום בחיפה, כמאל חיר, על חברת "כרמל כימיקלים" קנס כספי בגובה 700,000 ש"ח בגין עבירה על החוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים. זהו הקנס הגבוה ביותר בתולדות המדינה בגין עבירה מסוג זה. בנוסף הופנו מנהלי המפעל (בתקופות הרלוונטיות לאישומים) לשירות מבחן לצורך קביעת תוכנית שירות לתועלת הציבור. בשנת 2001 הואשמה חברת כרמל כימיקלים כי בשלושה אירועים שונים הזרימה שפכים ממפעל הכימיקלים שבבעלותה, הנמצא במתחם מפעלי המלח בעתלית, לתעלת הניקוז הסמוכה אליו ומשם לים תוך "לכלוך רשות הרבים". בנוסף לחברה הואשמו באופן אישי דוד דנקנר, שהיה בעת האירוע הראשון מנכ"ל המפעל, ועמוס גולדברג - שהיה בעת האירוע הראשון סמנכ"ל המפעל ולאחר מכן המנכ"ל.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/041/311.html>

החוק למיחזור צמיגים עבר קריאה ראשונה

הכנסת אישרה בקריאה ראשונה (21/12/05) את החוק למיחזור צמיגים משומשים של ח"כ מיכאל נודלמן. מטרתו של חוק זה היא להסדיר סילוק ומיחזור של צמיגים משומשים, באופן שימנע את המפגעים הסביבתיים הכרוכים בהשלכה לא מוסדרת שלהם ולחיסכון בחומרי גלם. על פי נתוני המשרד לאיכות הסביבה, מעל ל-2 מיליון צמיגים יוצאים משימוש מדי שנה בישראל והופכים לפסולת. מרבית הצמיגים המשומשים אינם מטופלים כנדרש.

החוק המוצע מתבסס על עקרון המקובל במדינות רבות בעולם לטיפול בבעיות סביבתיות- "אחריות היצרן". על פי עקרון זה, האחריות לטיפול בבעיה סביבתית הנגרמת כתוצאה משימוש במוצר כלשהו מוטלת על יצרן המוצר או היבואן, במקרה בו המוצר מיובא. הרעיון המרכזי מאחורי עקרון זה, הוא שיצרן או היבואן הם ראש הפירמידה בגלגולו של המוצר עד להפיכתו לפסולת, ולכן חלה עליהם החובה לטפל במוצר גם בסוף חייו. בהתאם לכך, נקבע בהצעת החוק (שאושרה כאמור בקריאה ראשונה) כי יצרני ויבואני הצמיגים יהיו אחראים לאסוף את הצמיגים לאחר גמר השימוש בהם, ולהעבירם למיחזור.

<http://www.sviva.gov.il/bin/en.jsp?enPage=BlankPage&enDisplay=view&enDispWhat=Object&enDispWho=News^12847&enZone=news>

450 אלף שקל קנס על זיהום נחל נעמן

בית משפט השלום בקריות הטיל קנס בסך 450 אלף שקל על המפעלים מילואות ומילועוף עקב זיהום נחל הנעמן בשנים 2003-2004. כתב האישום הוגש על ידי המשרד לאיכות הסביבה.

הנאשמים הואשמו כי במועדים שונים בשנים 2003-2004 הזרימה מילואות אל נחל הנעמן קולחים המכילים חומרים כמו שומנים ותמלחות בריכוזים גבוהים ובאיכות ירודה מאוד, לאחר שעברו טיפול חלקי בלבד במפעלים, ותהליכי טיהור בלתי מספקים במכון טיהור מילואות, וכן הזרם צבע אדום-שחור שמקורו בתהליכי הייצור של מילובן א.ס.סי.פי, אשר העכיר את מימי הנחל. הנאשמים הואשמו כי לא נמנעו מפעולות הגורמות או עלולות לגרום לזיהום מים, כי הזרימו חומרים נזלים ומוצקים ותמלחות לתוך מקור מים ובקרבנות, וכי לכלכו את רשות הרבים.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3205103,00.html>